

2.— Առաջին եկեղեցին որ շինուած է Նազարէթի մէջ Աւեսուան Եկեղեցին է՝ կառուցուած Ս. Աստուածածնի ան ճեղույն վրայ: Եպիսոպոս երբ Տիբերիացի Կոմս Յովսեպոսի վրայ տեղեկութիւն կու տայ, հետեւեալ կերպով կը գրէ. «ան կայսերական հրաման մը ընդունեց Հրէից քաղաքներու և աւաններու մէջ եկեղեցիներ շինելու: Ոչ մէկը կրնար եկեղեցի շինել նոյն տեղերը, վասն զի անոնց մէջ չէին գտնուեր ո՛չ յոյն, ո՛չ սամարացի և ո՛չ ալ քրիստոնեայ. մանաւանդ Տիբերիայի, Դիոկետարիոյ՝ որ է Սեֆորիս, Նազարէթի և Կափառնաուամի մէջ ուրիշ ազգէ մէկը չկար (Patr. Gr. Հտր. ԽԱ)»: Որչափ որ, ըստ Եպիսոպոսի, Հրեայք Նազարէթի և յիշեալ քաղաքներուն մէջ բազմաթիւ էին և քրիստոնեայք չէին կրնար հոն բնակիլ, բայց աս չի նշանակեր թէ վերջիներս բոլորովին յարաբերութենէ դադրած էին, ընդհակառակն անոնք կ'այցելէին Նազարէթի տնօրինական տեղերը և կը պահպանէին զանոնք: Որքան որ դժուարութիւններ ըլլային Հրէից կողմէն՝ այսու հանդերձ 359ին Կոմս Յովսեպոս յաջողած էր պետական օգնութեամբ կառուցանել Նազարէթի եկեղեցին, ինչպէս Սկիւթուպոյսի մէջ ան պատմած էր Եպիսոպոսին: Նազարէթի եկեղեցիներու մասին պիտի տանք միայն քանի մը վկայութիւններ: 670ին Արգուլֆ Էպիսկոպոս Նազարէթ այցելած էր և ծանօթագրած էր թէ «Նազարէթ քաղաքը Կափառնաուամի նման պարիսպ չունէր, շինուած էր լերան մը վրայ: Սակայն ունէր քարաշէն մեծ շէնքեր. հոն կը գտնուին երկու մեծ եկեղեցիներ, մին քաղաքին մէջ, որ կը կենար երկու կամարներու վրայ, և ուր երբեմն կը գտնուէր այն տունը որուն մէջ մեր Փրկիչը ապրեցաւ: Այս եկեղեցին կամարներով միացած սիւներու վրայ կը կենար, իր ստորին մասին մէջ նոյն սիւներուն տակ կը գտնուէր ականակիտ աղբիւր մը, բոլոր ժողովուրդը հոս կը յաճախէ ջուր առնելու համար: Միւս եկեղեցին շինուած է այն տան տեղւոյն վրայ որուն մէջ Գարրիէլ հրեշտակագեալ միայնակ գտաւ Ս. Կոյսը և անոր տուաւ աւետիսը»: Միւսնոյն վկայութիւնը կը կրկնեն 720ին Պիտա, և 1137ին Քասսին լերան Պետրոս վանականը: Տիւրացի Կիլիոմ կը գրէ թէ «Թանկրէտ Գալլիլիոյ իշխան կարգուելով՝ մեծ խնամքով հիմնարկեց այս գաւառին եկեղեցիները և օժտեց զանոնք մեծամեծ կալուածներով, մասնաւորապէս Նազարէթի և Թարորի եկեղեցիները» (S^e u Recueil des Historiens des